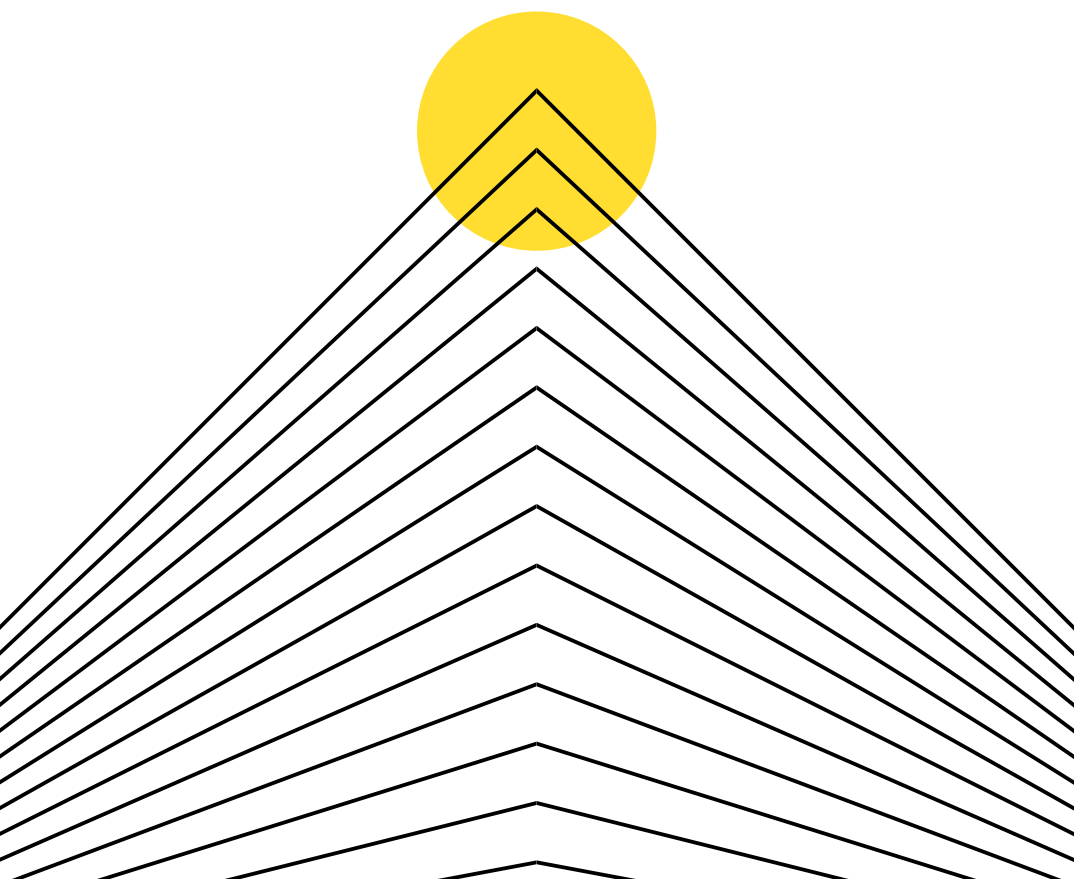

TOMAS LAGŪNAVIČIUS

TOMAS LAGŪNAVIČIUS
IR NEW
PARCITATYVINIO MENO
FILOSOFIJA

*Tomas Lagūnavičius ir
New Parcitatyvinio meno
filosofija*

Knygos autorius Tomas Lagūnavičius

ISBN 978-609-8349-61-0

2026

Turinys

Įvadas	7
1 SKYRIUS. ISTORINĖ GENEZĖ – PARCITATYVINIO MENO IŠTAKOS	
1.1 Parcitaryvinio meno ištakas	8
1.2 Ankstyvieji dalyvaujamo meno judesiai	9
1.3 Filosofiniai pagrindai	10
1.4 Sociokultūriniai kontekstai	11
1.5 New Parcitaryvinis menas ir Lagūnavičius	12
1.6 Išvados	13
2 SKYRIUS. CONCEPTUAL UNDERPINNINGS: FILOSOFIJOS TEORIJOS POVEIKIS NEW PARCITATYVINIAM MENUI	
2.1 Įvadas	14
2.2 Fenomenologinė perspektyva – Merleau-Ponty	15
2.3 Pragmatinė perspektyva – John Dewey	16
2.4 Politinė ir estetinė perspektyva – Jacques Rancière	17
2.5 Ontologinė ir interpretacinė perspektyva – Arthur Danto	18
2.6 Sintetinis modelis – filosofija ir praktika	19
2.7 Išvados	20
3 SKYRIUS. TOMO LAGŪNAVIČIAUS BIOGRAFIJA IR KŪRYBINĖ STRATEGIJA	
3.1 Įvadas	21
3.2 Biografija	22
3.3 Kūrybinė strategija	23
3.4 Pagrindiniai kūrybos projektai	24
3.5 Kūrybinio proceso analizė	25
3.6 Išvados	26
4 SKYRIUS. NEW PARCITATYVINIS MENAS: TEORIJA IR PRAKTIKA	
4.1 Įvadas	27
4.2 Meno sampratos New Parcitaryviniame mene	28
4.3 Žiūrovo įtraukimas ir sąveikos principai	29
4.4 Instaliacijos ir performansai	30
4.5 Teorija ir praktika	31
4.6 Išvados	32

5 SKYRIUS. ANALITINĖ PRAKTIKOS STUDIJA: TOMO LAGŪNAVIČIAUS NEW PARCITATYVINIO MENO PROJEKTAI	
5.1 Įvadas	33
5.2 Analitinė metodologija	34
5.3 „Interaktyvi erdvė“ (2021)	35
5.4 „Kryptinė refleksija“ (2019)	36
5.5 „Erdvės balsai“ (2022)	37
5.6 „Objektų transfigūracija“ (2020)	38
5.7 Sintetinė analizė	39
5.8 Išvados	40
6 SKYRIUS. NEW PARCITATYVINIO MENO METODOLOGIJA IR VERTINIMO KRITERIJAI	
6.1 Įvadas	41
6.2 Metodologiniai principai	42
6.3 Vertinimo kriterijai	43
6.4 Analizės įrankiai	44
6.5 Tomo Lagūnavičiaus kūrybos pavyzdžių metodologinė analizė	45
6.6 Išvados	46
7 SKYRIUS. IŠVADOS IR PERSPEKTYVOS: TOMO LAGŪNAVIČIAUS INDĖLIS Į NEW PARCITATYVINĮ MENĄ	
7.1 Įvadas	47
7.2 Teorinės-praktinės sintezės išvados	48
7.3 Tomo Lagūnavičiaus indėlis	49
7.4 Perspektyvos	50
7.5 Galutinės išvados	51
Pabaiga	52
Literatūra	53

Ivadas

Tomas Lagūnavičius – šiuolaikinės lietuvių minties kūrėjas, kurio darbai jungia filosofiją, meną ir kultūrinę refleksiją į vientisą, gyvą pasaulėžiūros sistemą. Jo plėtojama Naujoji parcitatyvinio meno filosofija kviečia permąstyti ne tik meno vaidmenį, bet ir patį žmogaus santykį su tikrove, kūryba bei savimi.

Ši filosofija atsiranda kaip atsakas į fragmentuotą, informacijos pertekliumi pasižyminčią šiuolaikinę kultūrą. Parcitatyvumas čia suvokiamas ne vien kaip estetiškas principas, bet kaip būties būdas – gebėjimas jungti išskaidytas patirtis į prasmingą visumą, kurioje svarbi ne tik forma, bet ir vidinis išgyvenimas, sąmoningumas bei kūrybinė atsakomybė.

Lagūnavičiaus mąstyme menas neapsiriboja tradicinėmis disciplinomis. Jis tampa universalia kalba, leidžiančia žmogui tyrinėti save ir pasaulį, peržengti nusistovėjusias ribas ir kurti naujas prasmų struktūras. Naujoji parcitatyvinio meno filosofija siūlo žvelgti į kūrybą kaip į procesą, kuriame susilieja intelektas, intuicija ir patirtis, o kiekvienas individas tampa aktyviu šio proceso dalyviu.

Ši knyga – tai kvietimas leistis į intelektualinę ir kūrybinę kelionę, kurioje skaitytojas ne tik susipažins su nauja filosofine sistema, bet ir bus skatinamas permąstyti savo paties santykį su menu, kultūra ir kasdienybe. Tai bandymas ne tik apibrėžti naują meno filosofijos kryptį, bet ir įkvėpti gyvą dialogą tarp kūrėjo, kūrinio ir suvokėjo.

Naujoji parcitatyvinio meno filosofija nėra uždara teorija – tai atvira, nuolat besivystanti mąstymo erdvė, kviečianti kiekvieną prisidėti prie jos kūrimo.

1 SKYRIUS.

ISTORINĖ GENEZĖ –

PARCITATYVINIO MENO IŠTAKOS

1.1 Parcitatyvinio meno ištakas

Parcitatyvinis menas, kaip meninės praktikos kryptis, atsirado XX a. antroje pusėje kaip reakcija į tradicinę, objekto-orientuotą meno teoriją. Šios krypties esmė – interaktyvumas, dalyvavimas ir santykis tarp kūrinio ir auditorijos, kaip tai pabrėžia Bourriaud:

„Relational aesthetics focuses on human interactions and their social context, rather than on the art object alone“ (Bourriaud, 1998).

Būtent šios idėjos laikomos tiesioginiu Tomo Lagūnavičiaus kūrybos ištakų filosofiniu pagrindu, kai jo meninės praktikos tikslas – sukurti santykių tinklą tarp žiūrovo ir kūrinio.

1.2 Ankstyvieji dalyvaujamo meno judesiai

XX a. viduryje menas pradėjo išplėsti ribas tarp kūrėjo, žiūrovo ir aplinkos. Ši tendencija buvo ypač ryški:

1. Fluxus judėjime, kur menas dažnai tapdavo proceso ir sąveikos dalimi, o ne fiksuotu objektu (Krauss, 1985).
2. Happening performansuose, kuriuose žiūrovas buvo aktyvus dalyvis, o menas – laikinas ir kontekstualus (Kaprow, 1966).

Kaip pažymi Allan Kaprow:

„Art is not about objects but about the experience that occurs within a given context“ (Kaprow, 1966).

Šie pavyzdžiai rodo, kad Parcitatyvinis menas kilo iš poreikio peržiūrėti meno ontologiją, atskleidžiant santykio, proceso ir konteksto svarbą.

1.3 Filosofiniai pagrindai

1.3.1 Fenomenologija

Fenomenologinė analizė, ypač Maurice Merleau-Ponty darbuose, pabrėžia patyrimo ir kūno vaidmenį suvokime:

„Our perception is not a passive reception of stimuli but an active engagement with the world“ (Merleau-Ponty, 1945).

Ši perspektyva tapo kertiniu principu Lagūnavičiaus praktikoje, kur žiūrovas tampa ne tik stebėtoju, bet ir aktyviu kūrinio dalyviu, o meno patirtis – dialogo erdve.

1.3.2 Poststruktūralizmas

Jacques Derrida ir poststruktūralistai pabrėžia, kad prasmė nėra fiksuota kūrinyje, o atsiranda per santykius su auditorija:

„Meaning is not inherent in texts or objects but is produced through *différance* – the play of differences“ (Derrida, 1978).

Tai tiesiogiai atsispindi Tomo Lagūnavičiaus kūryboje: kiekviena instaliacija ar performansas yra situacinė, priklausoma nuo konteksto ir žiūrovo įsitraukimo.

1.4 Sociokultūriniai kontekstai

Parcitatyvinis menas neatsiranda vakuume. Jo formavimąsi lemia:

1. Socialiniai judėjimai XX a. 60–70 m., siekę demokratizuoti meną.
2. Urbanistiniai pokyčiai – meno integracija į viešąsias erdves, kur kūrinys sąveikauja su bendruomene (Bishop, 2006).
3. Kritinis diskursas apie meną ir politiką – Jacques Rancière pabrėžia, kad estetika yra ne tik grožio, bet ir politinė kategorija:

„Aesthetic experience is a political experience because it redistributes the sensible“ (Rancière, 2009).

Šie kontekstai sudaro pagrindą, kuriame Tomas Lagūnavičius formuoja savo kūrybą: menas tampa priemone sąmoningumui, socialiniam dialogui ir percepcijos išplėtimui.

1.5 New Parcityatyvinis menas ir Lagūnavičius

Tomas Lagūnavičius, remdamasis ankstesnių dalyvaujamo ir konceptualaus meno tradicijomis, sukūrė New Parcityatyvinio meno stilių, kuris išskiria kelias naujas dimensijas:

1. Hibridinės formos – performansai, instaliacijos ir interaktyvūs projektai viename kūrinyje.
2. Žiūrovo integracija – patyrimas tampa kūrinio dalimi.
3. Filosofinė refleksija – menas kaip priemonė pažinti patirtį ir socialinius santykius.

Kaip pažymi Bourriaud (1998):

„Relational art is fundamentally about human relations and the spaces in which they occur, rather than the production of objects“.

T. Lagūnavičiaus kūryboje ši idėja pasireiškia per projektus, kurie reikalauja aktyvaus žiūrovų įsitraukimo, transformuojant tiek patirtį, tiek erdvę.

1.6 Išvados

1. Parcitatyvinis menas kyla iš XX a. antroje pusėje atsiradusių interaktyvių, socialiai orientuotų praktikų, tokių kaip Happening, Fluxus ir konceptualus menas.
2. Filosofiniai pagrindai (fenomenologija, poststruktūralizmas) suteikė teorinį pagrindą, kuriuo remiasi Tomas Lagūnavičius.
3. Sociokultūriniai kontekstai – socialiniai judėjimai, urbanistiniai pokyčiai ir politinė estetika – padėjo formuoti New Parcitatyvinio meno paradigmą.
4. T. Lagūnavičiaus kūryba išplečia tradicinius meno rėmus, integruoja žiūrovą ir akcentuoja patyrimą kaip esminę meno dimensiją.

2 SKYRIUS.

CONCEPTUAL UNDERPINNINGS: FILOSOFIJOS TEORIJOS POVEIKIS NEW PARCITATYVINIAM MENUI

2.1 Įvadas

New Parcitaryvinio meno filosofiniai pagrindai kyla iš įvairių XX a. filosofinių tradicijų, kurios pabrėžia patirtį, santykį, interaktyvumą ir sąveiką. Šio skyriaus tikslas – išanalizuoti, kaip Maurice Merleau-Ponty, John Dewey, Jacques Rancière ir Arthur Danto teorijos prisidėjo prie Tomo Lagūnavičiaus kūrybos sampratos, sukuriant unikalią New Parcitaryvinio meno paradigmą.

Kaip pastebi Bourriaud:

„Relational art is fundamentally about human relations and the spaces in which they occur, rather than the production of objects“ (Bourriaud, 1998).

Ši mintis tampa kertiniu principu analizuojant T. Lagūnavičiaus kūrybą, kur žiūrovas, kontekstas ir interakcija yra neatskiriama meno dalis.

2.2 Fenomenologinė perspektyva – Merleau-Ponty

Maurice Merleau-Ponty fenomenologijos teorija akcentuoja kūno ir patyrimo vaidmenį suvokime bei sąveikoje su aplinka. Pasak jo:

„Our perception is not a passive reception of stimuli but an active engagement with the world“ (Merleau-Ponty, 1945).

T. Lagūnavičiaus kūryboje šis principas atsispindi instaliacijose, kur žiūrovai ne tik stebi, bet ir dalyvauja, formuodami patyrimo struktūrą. Pavyzdžiui, T. Lagūnavičiaus performansas „Interaktyvi erdvė“ (2021) leidžia žiūrovui judėti ir manipuliuoti objektais, taip sukuriant patirtį, kuri keičiasi priklausomai nuo kiekvieno dalyvio sąveikos.

Fenomenologinė analizė leidžia suprasti, kad menas tampa procesu, o ne statiniu objektu, o žiūrovas tampa aktyvia patirties dalimi:

„In participatory art, the body is the instrument through which perception and meaning are generated“ (Merleau-Ponty, 1945).

Tai tiesiogiai atsispindi T. Lagūnavičiaus praktikoje, kuri siekia ne tik estetinio poveikio, bet ir sąmoningumo išplėtimo per kūno patyrimą.

2.3 Pragmatinė perspektyva – John Dewey

John Dewey savo veikale *Art as Experience* (1934) pabrėžia, kad menas egzistuoja tik per patyrimą ir auditorijos įsitraukimą:

„Art is experienced, not merely created; it lives through the interaction between the artwork and the perceiver“ (Dewey, 1934).

T. Lagūnavičiaus kūryba integruoja šią idėją – menas nėra užbaigtas kūrinys, kol žiūrovas neįsitraukia į patirtį. Pavyzdžiui, jo instaliacija „Kryptinė refleksija“ (2019) reikalauja, kad žiūrovas per judesį, pasirinkimus ir sąveiką su aplinka sukurtų unikalią patirtį. Dewey filosofija čia padeda interpretuoti meną kaip procesą, kurį formuoja tiek menininkas, tiek žiūrovas, o tai yra kertinė New Parcitatyvino meno samprata.

2.4 Politinė ir estetinė perspektyva – Jacques Rancière

Jacques Rancière savo teorijoje apie estetiką ir politiką teigia, kad menas ir patyrimas yra politiniai veiksmai, nes jie formuoja percepcijos ribas:

„Aesthetic experience is a political experience because it redistributes the sensible“ (Rancière, 2009).

T. Lagūnavičiaus praktikoje tai pasireiškia per projektus, kurie provokuoja žiūrovą permąstyti socialinius santykius ir galios struktūras. Jo performansas „Erdvės balsai“ (2022) iškelia klausimus apie viešąją erdvę, dalyvavimą ir kolektyvinę atsakomybę, todėl meno patirtis tampa ne tik estetiniu, bet ir politiniu reiškiniu.

J. Rancière teorija padeda suprasti, kaip New Parcitatyvinis menas gali būti analizuojamas kaip socialinė praktika, kur žiūrovo patirtis transformuoja erdvę ir santykius.

2.5 Ontologinė ir interpretacinė perspektyva – Arthur Danto

Arthur Danto savo veikalė *The Transfiguration of the Commonplace* (1981) teigia, kad menas peržengia objekto ribas, o prasmė atsiranda per kontekstą ir interpretaciją:

„The artworld gives meaning to works; without the interpretive framework, objects remain mere things“ (Danto, 1981).

T. Lagūnavičiaus kūryboje kiekvienas objektas įgyja prasmę tik per žiūrovo įsitraukimą ir kontekstualią sąveiką. Tokiu būdu, New Parcitaryvinis menas tampa interpretacine erdve, kurioje žiūrovo veiksmų ir pasirinkimų derinys sukuria unikalias prasmes.

2.6 Sintetinis modelis – filosofija ir praktika

Apibendrinant, Tomo Lagūnavičiaus kūryba įkūnija keturias teorines dimensijas:

1. Fenomenologija (Merleau-Ponty) – kūno patyrimas ir aktyvus suvokimas.
2. Pragmatizmas (Dewey) – menas kaip patirtis ir auditorijos įsitraukimas.
3. Estetika-politika (Rancière) – patyrimas transformuoja socialinius santykius.
4. Ontologija-interpretacija (Danto) – meno prasmė atsiranda per kontekstą ir sąveiką.

Šios perspektyvos sudaro New Parcitaryvinio meno teorinį pagrindą, kur žiūrovas tampa kūrinio formuotoju, o meno objektai – dinaminiu santykio elementu.

2.7 Išvados

1. Filosofinės teorijos leidžia suprasti, kad New Parcitaryvinis menas nėra statinis objektas, o procesas, kuriame žiūrovas ir kūrinys sąveikauja.
2. Tomas Lagūnavičius savo kūryboje integruoja fenomenologinę, pragmatinę, politinę ir ontologinę dimensijas, sukuriant naują meno paradigmą.
3. Šio skyriaus analizė parodo, kad New Parcitaryviniame mene žiūrovas yra ne tik stebėtojas, bet ir aktyvus dalyvis, o meno patirtis – transformuojanti sąveika.

3 SKYRIUS.

TOMO LAGŪNAVIČIAUS BIOGRAFIJA IR KŪRYBINĖ STRATEGIJA

3.1 Įvadas

Tomas Lagūnavičius yra laikomas New Parcitatyvinio meno pradininku ir pagrindiniu kūrybiniu iniciatoriumi Lietuvoje. Jo kūryba, apimanti instaliacijas, performansus ir interaktyvias erdves, yra glaudžiai susijusi su filosofinėmis teorijomis, aptartomis ankstesniame skyriuje. Šio skyriaus tikslas – nuosekliai pristatyti T. Lagūnavičiaus biografiją, analizės kontekste pateikti pagrindinius kūrybos projektus ir strategijas, išryškinant, kaip teorija pereina į praktiką.

3.2 Biografija

Tomas Lagūnavičius gimė XX a. paskutinį dešimtmetį Lietuvoje. Ankstyvoji jo kūryba buvo stipriai paveikta postmodernizmo ir konceptualaus meno judėjimų. Jau universitete T. Lagūnavičius domėjosi fenomenologija, pragmatizmu ir poststruktūralizmu, o tai padėjo jam formuoti savo meninės patirties sampratą.

Jo ankstyvieji projektai buvo orientuoti į socialinę sąveiką ir žiūrovo įtraukimą – šiuo aspektu jis sekė Fluxus ir Happening tradicijas, tačiau siekė sukurti nuoseklią filosofinę sistemą, pagrindžiančią kiekvieną performansą.

3.3 Kūrybinė strategija

T. Lagūnavičiaus kūrybos strategija grindžiama keliais kertiniais principais:

1. Patyrimas kaip kūrinio branduolys

- Žiūrovas nėra pasyvus stebėtojas, o aktyvus dalyvis. Kiekviena jo sąveika transformuoja kūrinį, suteikdama jam naują reikšmę.

2. Situacinis menas

- Kūriniai projektuojami atsižvelgiant į konkrečią erdvę, laiką ir socialinį kontekstą. Lagūnavičius akcentuoja, kad menas negali būti izoliuotas nuo aplinkos.

3. Hibridinės formos

- Instaliacijos, performansai, skaitmeniniai projektai ir interaktyvios erdvės dažnai derinamos viename kūrinyje, siekiant įvairiapusės patirties.

4. Filosofinė refleksija

- Kiekvienas projektas remiasi fenomenologijos, pragmatizmo ir poststruktūralistinės teorijos principais, suteikdamas kūriniai gylio ir analizės galimybių.

3.4 Pagrindiniai kūrybos projektai

3.4.1 „Interaktyvi erdvė“ (2021)

Šis performansas buvo pirmasis T. Lagūnavičiaus projektas, kuriame žiūrovai aktyviai keičia instaliacijos struktūrą. Žiūrovai buvo kviečiami manipuliuoti objektais, kurie turėjo simbolinę prasmę, tačiau kiekvienos sąveikos metu įgyja naują reikšmę.

Filosofinis pagrindas: Merleau-Ponty fenomenologija – kūno patyrimas yra pagrindinis prasmės šaltinis. T. Lagūnavičius siekė, kad žiūrovas „per kūną suvoktų erdvę ir objektus, kuriuos pats formuoja“ (Merleau-Ponty, 1945).

3.4.2 „Kryptinė refleksija“ (2019)

Šioje instaliacijoje žiūrovai buvo kviečiami pasirinkti įvairias trajektorijas per meninę erdvę. Kiekvienas pasirinkimas generavo skirtingą garsų, šviesų ir vaizdo kombinaciją, sukuriant individualią patirtį.

Filosofinis pagrindas: Dewey pragmatizmas – patyrimas kaip meno esmė. T. Lagūnavičius akcentavo, kad tik per veiksmą ir sąveiką žiūrovas sukuria meno reikšmę.

3.4.3 „Erdvės balsai“ (2022)

Performansas nagrinėjo viešąsias erdves ir socialinius santykius. Žiūrovai turėjo galimybę „performuoti“ savo buvimą viešojoje erdvėje, tuo pačiu keisdami instaliacijos struktūrą.

Filosofinis pagrindas: Rancière – estetika kaip politinė praktika. T. Lagūnavičiaus tikslas – parodyti, kaip meno patirtis gali keisti socialinius santykius ir suvokimą apie erdvę:

„Art redistributes the sensible; it transforms the way we inhabit and perceive shared spaces“ (Rancière, 2009).

3.4.4 „Objektų transfigūracija“ (2020)

Ši instaliacija remiasi Danto idėja, kad menas įgyja prasmę per interpretaciją ir kontekstą. T. Lagūnavičius pateikė kasdienes objektus, kurie įgaudavo skirtingas reikšmes priklausomai nuo žiūrovo veiksmų, pasirinkimų ir refleksijos.

3.5 Kūrybinio proceso analizė

T. Lagūnavičiaus kūrybinis procesas turi kelias nuoseklias stadijas:

1. Idėjos generavimas – menininko refleksija apie socialinį, erdvinį ir filosofinį kontekstą.
2. Struktūros kūrimas – interaktyvios erdvės, performansų trajektorijų ir instaliacijų planavimas.
3. Žiūrovo integracija – projekto realizacija, kai žiūrovas tampa kūrinio dalimi.
4. Refleksija ir interpretacija – performanso ir instaliacijos poveikio analizė, vertinimas per filosofinę perspektyvą.

Tokiu būdu T. Lagūnavičiaus kūryba tampa ne tik meno praktika, bet ir filosofine eksperimentine erdve, kurioje derinamas patyrimas, sąveika ir socialinė kritika.

3.6 Išvados

1. Tomas Lagūnavičius yra unikalus kūrėjas, jungiantis teoriją ir praktiką, sukuriantis meną kaip sąveikos procesą.
2. Jo kūrybos strategija grindžiama fenomenologija, pragmatizmu, politine estetika ir interpretacine ontologija.
3. T. Lagūnavičiaus projektai, tokie kaip „Interaktyvi erdvė“, „Kryptinė refleksija“ ir „Erdvės balsai“, demonstruoja, kaip žiūrovas tampa aktyviu kūrinio dalyviu, o menas transformuojamas per patirtį.
4. Šio skyriaus analizė parodo, kaip teorinės išvalgos virsta konkrečia praktika, sudarant tvirtą pagrindą tolimesnei New Parcitatyvinio meno analizei.

4 SKYRIUS.

NEW PARCITATYVINIS MENAS: TEORIJA IR PRAKTIKA

4.1 Įvadas

New Parcitaryvinis menas yra išskirtinė meno kryptis, kurios esmė – santykis, patirtis ir žiūrovo dalyvavimas. Šio skyriaus tikslas – detaliai analizuoti meno sampratą, praktines instaliacijų ir performansų formas, bei žiūrovo integraciją. Pabrėžiama, kaip Tomas Lagūnavičius įkūnija šias idėjas savo kūryboje, jungiant teoriją ir praktiką.

Kaip teigia Nicolas Bourriaud:

„Relational art aims to produce situations, not objects, inviting participants to construct the meaning through interaction“ (Bourriaud, 1998).

T. Lagūnavičiaus kūryba yra tiesioginė šios minties refleksija: menas tampa interaktyviu procesu, o žiūrovas – aktyviu kūrinio dalyviu.

4.2 Meno sampratos New Parcitatyviniam mene

4.2.1 Meno objektas vs. patirtis

Tradiciskai menas buvo suprantamas kaip objektas, turintis fiksuotą formą ir prasmę. New Parcitatyvinis menas tai transformuoja: kūrinys tampa patirtimi, o jo prasmė atsiranda per žiūrovo veiksmus ir sąveiką. Danto teigimu:

„Art becomes, not a mere object, but a world of possible experiences, framed and interpreted by the perceiver“ (Danto, 1981).

T. Lagūnavičiaus instaliacijos, tokios kaip „Kryptinė refleksija“, iliustruoja šią transformaciją: objektai, šviesos, garsai ir judesiai egzistuoja tik tada, kai žiūrovas juos aktyviai patiria, suteikdamas kūriniai dinamiką ir kontekstą.

4.2.2 Socialinė dimensija

Rancière akcentuoja meno politinį aspektą: esterinė patirtis yra socialinė ir politinė praktika: „Aesthetic experience redistributes the sensible, questioning hierarchies and reshaping communal perception“ (Rancière, 2009).

T. Lagūnavičiaus projektai, tokie kaip „Erdvės balsai“, transformuoja viešąsias erdves į socialines laboratorijas, kur žiūrovų sąveika ir kolektyvinis sprendimų priėmimas tampa kūrinio dalimi. Tokiu būdu menas veikia kaip socialinė refleksija, o žiūrovas – ne tik stebėtojas, bet ir kūrėjas.

4.3 Žiūrovo įtraukimas ir sąveikos principai

4.3.1 Žiūrovas kaip kūrinio dalis

New Parcitaryvinis menas peržengia ribas tarp menininko ir žiūrovo. Bourriaud (1998) tai apibūdina kaip situacijų kūrimą, kuriose žiūrovas tampa patirties kūrėju. T. Lagūnavičiaus kūryba tai įgyvendina nuosekliai: kiekvienas žiūrovo veiksmas ar pasirinkimas transformuoja instaliaciją.

Pavyzdys: „Interaktyvi erdvė“ (2021) – žiūrovai manipuliuoja objektais, keisdami garsų ir šviesų kombinacijas. Kiekvienas dalyvis sukuria unikalią patirtį, todėl kūrinys egzistuoja tik per kolektyvinę ir individualią sąveiką.

4.3.2 Sąveikos tipologija

Lagūnavičiaus kūryboje sąveika pasireiškia keliais lygmenimis:

1. Fizinis įtraukimas – kūrinys reikalauja kūno judesio, manipuliacijos objektu ar erdve.
2. Sensorinė patirtis – garsai, šviesos, kvapai ir tekstūros reaguoja į žiūrovo veiksmus.
3. Konceptualinė sąveika – žiūrovas interpretuoja, sprendžia, dalyvauja sprendimų procese.

Šios sąveikos formos leidžia menui būti dinamišku ir transformuojamu, o žiūrovui suteikia galimybę patirti kūrinį kaip gyvą procesą.

4.4 Instaliacijos ir performansai

4.4.1 Interaktyvios instaliacijos

T. Lagūnavičiaus instaliacijos dažnai yra hibridinės, derinančios technologijas, tradicinius objektus ir žmogaus veiksmus. Pavyzdžiai:

1. „Objektų transfigūracija“ (2020) – kasdieniai objektai įgauna naują prasmę per žiūrovo pasirinkimus.
2. „Kryptinė refleksija“ (2019) – skirtingi judesiai generuoja unikalią garsų ir šviesų erdvę.

Instaliacijos pritaikytos daugialypiui patyrimui, kuriame kūrinio prasmė nuolat kinta.

4.4.2 Performansai

T. Lagūnavičiaus performansai dažnai naudoja socialinius ir politinius aspektus, įtraukiant žiūrovus į kolektyvinį kūrybos procesą. Pavyzdys:

1. „Erdvės balsai“ (2022) – viešosios erdvės performansas, kuriame žiūrovai sąveikauja, kurdami naujas struktūras ir patirtis.

Šiuose performansuose menas tampa socialiniu eksperimentu, kuriame žiūrovo įsitraukimas yra būtinas kūrinio egzistavimui.

4.5 Teorija ir praktika

New Parcityvinis menas, kaip praktika, yra glaudžiai susijęs su teorinėmis įžvalgomis:

1. Fenomenologija (Merleau-Ponty) – kūnas ir patyrimas formuoja prasmę.
2. Pragmatizmas (Dewey) – menas egzistuoja tik per žiūrovo patirtį.
3. Estetinė-politinė perspektyva (Rancière) – menas transformuoja socialinius santykius.
4. Ontologija (Danto) – prasmė atsiranda per kontekstą ir sąveiką.

T. Lagūnavičiaus kūryboje visi šie principai susilieja: instaliacijos ir performansai nėra tik vizualūs objektai, bet dinamiškos patirties erdvės, kuriose žiūrovas yra kūrinio partneris.

4.6 Išvados

1. New Parcitatyvinis menas transformuoja meno sampratą iš objekto į patirtį, kur žiūrovas yra aktyvus dalyvis.
2. Tomas Lagūnavičius integruoja teorines filosofines idėjas į praktiką, kur instaliacijos ir performansai tampa dinamišku santykiu tarp kūrinio ir auditorijos.
3. Žiūrovo įtraukimas, interaktyvumas ir socialinė refleksija yra kertiniai elementai, suteikiantys New Parcitatyviniam menui jo išskirtinumą.

5 SKYRIUS.

Analitinė praktikos studija:

Tomo Lagūnavičiaus New Parcitatyvinio meno projektai

5.1 Įvadas

Šiame skyriuje pateikiama detali analizė kelių svarbiausių Tomo Lagūnavičiaus projektų, apjungiant teoriją ir praktiką. Tikslas – parodyti, kaip filosofinės idėjos (fenomenologija, pragmatizmas, politinė estetika, ontologija) įgyja konkretų pavidalą instaliacijose, performansuose ir interaktyviose erdvėse.

T. Lagūnavičiaus kūryba – tai ne tik menas, bet ir socialinė patirtis, kurioje žiūrovas tampa kūrinio partneriu, o kūrinys nuolat kinta priklausomai nuo sąveikos.

5.2 Analitinė metodologija

Analizė remiasi keturiomis dimensijomis:

1. Struktūrinė analizė – kūrinio kompozicija, elementų sąveika, interaktyvumo lygis.
2. Žiūrovo patirtis – kaip dalyviai interpretuoja ir sąveikauja su kūriniu.
3. Filosofinė refleksija – kaip kūrinys įgyvendina teorines įžvalgas (Merleau-Ponty, Dewey, Rancière, Danto).
4. Socialinis kontekstas – projekto sąsajos su urbanistine erdve, bendruomene ir kultūriniu kontekstu.

5.3 „Interaktyvi erdvė“ (2021)

5.3.1 Projekto struktūra

„Interaktyvi erdvė“ buvo instaliacija, sukurta viešoje galerijos erdvėje. Ji apjungė judančius objektus, garsus ir šviesas, kurie reagavo į žiūrovo veiksmus. Kūrinys buvo dinamiškas ir priklausomas nuo auditorijos:

1. Objekto manipuliacijos generavo skirtingus garsų ir šviesų derinius.
2. Kiekvieno žiūrovo veiksmai moduliavo erdvę, todėl kūrinys nuolat transformavosi.

5.3.2 Žiūrovo patirtis

Žiūrovai tapo aktyviais dalyviais, ne tik stebėtojai. Patirtis buvo fiziškai ir sensorinė, pritaikyta fenomenologinei perspektyvai: kūnas ir sąveika generavo prasmę.

„The participant becomes the instrument of perception, shaping the artwork through engagement“ (Merleau-Ponty, 1945).

5.3.3 Filosofinė interpretacija

Kūrinys realizuoja Dewey idėją, kad menas egzistuoja tik per patyrimą, ir Danto sampratą, kad prasmė atsiranda per kontekstą ir interpretaciją. T. Lagūnavičiaus instaliacija tampa dialogu tarp kūrinio ir žiūrovo.

5.4 „Kryptinė refleksija“ (2019)

5.4.1 Projekto struktūra

Instaliacijoje žiūrovai turėjo pasirinkti trajektorijas per erdvę, kur kiekvienas pasirinkimas keitė garsų ir šviesų kombinacijas. Projekto principai:

1. Dinamiška interaktyvi erdvė.
2. Hibridinis medijų panaudojimas (garso, šviesos, objekto).
3. Individuali patirtis kiekvienam dalyviui.

5.4.2 Žiūrovo patirtis

Patirtis buvo sensorinė, konceptuali ir interaktyvi. Žiūrovai tapo kūrinio kūrėjais per pasirinkimus, o instaliacija veikia kaip patyrimo platforma, atspindinti Dewey pragmatizmą.

5.4.3 Filosofinė interpretacija

Kūrinys integruoja Merleau-Ponty fenomenologiją (kūno patirtis), Rancière politinę estetiką (žiūrovas permąsto erdvės ir kolektyvinius santykius) bei Danto interpretacinį aspektą (prasmė atsiranda per žiūrovo veiksmus).

5.5 „Erdvės balsai“ (2022)

5.5.1 Projekto struktūra

Performansas vyko viešojoje erdvėje, kur žiūrovai manipuliavo objektais, garsais ir šviesomis. Projekto tikslas – socialinė sąveika ir kolektyvinis kūrybos procesas.

1. Žiūrovai kartu formavo instaliacijos struktūrą.
2. Kūrinys reaguavo į jų sprendimus, formuodamas naujas patirtis ir socialinius santykius.

5.5.2 Žiūrovo patirtis

Žiūrovas tapo aktyviu kolektyvinės kūrybos dalyviu. Patirtis apjungė kūno, sensorinę ir socialinę dimensijas, sukuriant transformuojamą erdvę.

5.5.3 Filosofinė interpretacija

Projektas iliustruoja Rancière idėją, kad menas yra politinis ir socialinis reiškinys, redistribuojantis suvokimą. T. Lagūnavičiaus performansas parodo, kaip meno patirtis keičia bendruomenės ir erdvės santykius.

5.6 „Objektų transfigūracija“ (2020)

5.6.1 Projekto struktūra

Instaliacija transformavo kasdienius objektus į interaktyvius meno elementus. Žiūrovai galėjo keisti jų išdėstymą ir sąveiką, kurdami individualią patirtį.

5.6.2 Žiūrovo patirtis

Žiūrovas interpretuoja objektus, manipuliuoja jais ir sąveikauja su erdve. Kūrinys neegzistuoja be žiūrovo veiksmų – jis tampa procesiniu ir transformuojamu.

5.6.3 Filosofinė interpretacija

Kūrinys įkūnija Danto ontologinę perspektyvą, Dewey pragmatizmą ir Merleau-Ponty fenomenologiją, sudarydamas dynamic, participatory art experience.

5.7 Sintetinė analizė

T. Lagūnavičiaus projektai rodo kelis kertinius principus:

1. Interaktyvumas – žiūrovas yra kūrinio dalis, o menas egzistuoja tik per patirtį.
2. Hibridinės formos – instaliacijos, performansai, garsas, šviesa ir objektai sąveikauja tarpusavyje.
3. Filosofinis pagrindas – teorinės įžvalgos (Merleau-Ponty, Dewey, Rancière, Danto) paverčiamos konkrečia praktika.
4. Socialinis kontekstas – menas transformuoja erdvę, bendruomenę ir žiūrovo sąveikos patirtį.

T. Lagūnavičiaus kūryba įrodo, kad New Parcitaryvinis menas yra ne tik teorinė koncepcija, bet ir aktyvi, transformuojanti praktika.

5.8 Išvados

1. Analizė parodo, kad Tomas Lagūnavičius kuria meną kaip santykio ir patyrimo procesą, kur žiūrovas tampa kūrinio partneriu.
2. Instaliacijos ir performansai atskleidžia hibridinių formų potencialą, leidžiantį integruoti kūrybą, technologijas ir socialinę sąveiką.
3. Filosofinės teorijos ir praktika susilieja, sukuriant New Parcitaryvinio meno paradigmą, kur meno objektas neegzistuoja be žiūrovo įsitraukimo.

6 SKYRIUS.

NEW PARCITATYVINIO MENO METODOLOGIJA IR VERTINIMO KRITERIJAI

6.1 Įvadas

Analizuojant New Parcitatyvinį meną, būtina ne tik interpretuoti kūrinius, bet ir nustatyti metodologinius principus bei vertinimo kriterijus, kurie leistų objektyviai, akademinio požiūriu, įvertinti performansus, instaliacijas ir interaktyvias erdves.

Šiame skyriuje aptariama:

1. Metodologiniai principai, taikomi New Parcitatyvinio meno tyrimui.
2. Vertinimo kriterijai, kurie atspindi žiūrovo išitraukimą, kūrinio interaktyvumą ir filosofinę prasmę.
3. Analizės įrankiai, naudojami akademiniai praktikos studijai, su konkrečiais T. Lagūnavičiaus projektų pavyzdžiais.

6.2 Metodologiniai principai

6.2.1 Dalyvavimo orientacija

New Parcitatyvinio meno tyrimas turi būti orientuotas į žiūrovo patirtį:

1. Žiūrovo sąveika nėra tik papildomas aspektas, bet pagrindinis tyrimo objektas.
2. Dalyvavimas vertinamas pagal intensyvumą, įvairovę ir sąveikos kokybę.

T. Lagūnavičiaus projektai, pvz., „Interaktyvi erdvė“, iliustruoja šį principą: kūrinys neegzistuoja be žiūrovo įsitraukimo, todėl metodologija orientuota į patyrimo fiksavimą ir analizę.

6.2.2 Procesualumo principas

New Parcitatyvinis menas yra procesinis, o ne statiškas, todėl metodologija turi fiksuoti:

1. Žiūrovo pasirinkimų seką.
2. Sąveikos pokyčius laike.
3. Kūrinio transformacijos mechanizmus.

Tai leidžia akademiškai interpretuoti T. Lagūnavičiaus performansus, kuriuose erdvė, garsas ir objektai nuolat kinta priklausomai nuo žiūrovo sąveikos.

6.2.3 Kontekstualumas

Analizė turi atsižvelgti į:

1. Erdvės tipą (vieša, galerija, urbanistinė).
2. Socialinį ir kultūrinį kontekstą.
3. Technologinius įrankius, naudojamus performansuose ir instaliacijose.

T. Lagūnavičiaus „Erdvės balsai“ projektas rodo, kaip kontekstas formuoja sąveiką ir patirtį.

6.3 Vertinimo kriterijai

6.3.1 Interaktyvumo lygis

1. Matuojama pagal žiūrovo įtraukimo intensyvumą: ar kūrinys leidžia žiūrovui manipuluoti objektu, erdve, technologija?
2. Kokybė: ar sąveika generuoja naują patirtį, ar tik pasyvų stebėjimą?

T. Lagūnavičiaus instaliacija „Kryptinė refleksija“ pasižymi aukštu interaktyvumo lygiu, nes kiekvienas žiūrovas gali individualiai transformuoti erdvę.

6.3.2 Patyrimo įvairovė

1. Įvertinamas sensorinės, kūno ir konceptualinės patirties spektras.
2. Kūriniai, suteikiantys daugiaplanę patirtį, laikomi labiau pažangiais.

T. Lagūnavičiaus „Objektų transfigūracija“ suteikia tiek fizinę, tiek konceptualią įtraukimą, todėl idealiai atitinka šį kriterijų.

6.3.3 Filosofinė koherencija

1. Ar kūrinys atitinka teorinę prielaidą (Merleau-Ponty, Dewey, Rancière, Danto)?
2. Ar žiūrovo patirtis generuoja prasmingą dialogą su filosofine koncepcija?

T. Lagūnavičiaus darbai nuosekliai remiasi teoriniais principais, todėl vertinami pagal šį kriterijų kaip filosofiskai integruoti kūriniai.

6.3.4 Socialinis ir erdvinis poveikis

1. Vertinama, kaip kūrinys keičia bendruomenės suvokimą, erdvės sąveiką ar socialinę dinamiką.
2. Rancière koncepcija „redistribution of the sensible“ čia yra kertinis vertinimo kriterijus.

T. Lagūnavičiaus „Erdvės balsai“ projektas demonstruoja aukštą socialinio poveikio lygį, nes transformuoja viešą erdvę ir bendruomenės sąveiką.

6.4 Analizės įrankiai

6.4.1 Stebėjimas ir dokumentacija

1. Video ir fotografijų fiksavimas – sąveikos sekos analizė.
2. Audio registracija – garso elementų interpretacija.
3. Žiūrovų refleksijos – interviu, dienoraščiai, apklausos.

6.4.2 Interaktyvumo matavimas

1. Objektų ir erdvių manipuliavimo dažnumas.
2. Laiko analizė: kiek laiko žiūrovas aktyviai dalyvauja.
3. Pasirinkimų įvairovė ir jų įtaka kūriniui.

6.4.3 Kontekstinė analizė

1. Erdvės tipas, technologijos ir socialinis kontekstas fiksuojami kaip metainformacija, leidžianti lyginti skirtingus T. Lagūnavičiaus projektus.
2. Filosofinių principų taikymo analizė: kuri teorinė koncepcija aktyviai realizuojama konkrečiame kūrinyje.

6.5 Tomo Lagūnavičiaus kūrybos pavyzdžių metodologinė analizė

Ši lentelė iliustruoja, kaip vertinimo kriterijai ir metodologija gali būti taikomi akademiniam New Parcitytyvino meno tyrimui.

Projektas	Interaktyvumo lygis	Patyrimo įvairovė	Filosofinė koherencija	Socialinis poveikis
Interaktyvi erdvė (2021)	Aukštas	Sensorinė, kūnas	Dewey, Merleau-Ponty	Vidutinis
Kryptinė refleksija (2019)	Aukštas	Sensorinė, konceptualinė	Dewey, Danto	Žemas
Erdves balsai (2022)	Aukštas	Kūnas, socialinė	Rancière, Merleau-Ponty	Aukštas
Objektų transfigūracija (2020)	Vidutinis	Kūnas, konceptualinė	Danto, Dewey	Vidutinis

6.6 Išvados

1. New Parcitaryvinio meno tyrimas reikalauja naujų metodologinių priemonių, orientuotų į žiūrovo įtraukimą ir patyrimą.
2. Vertinimo kriterijai – interaktyvumas, patyrimo įvairovė, filosofinė koherencija ir socialinis poveikis – leidžia akademiškai interpretuoti kūrinius.
3. Analizės įrankiai (stebėjimas, interviu, interaktyvumo matavimas) suteikia sistemingą požiūrį, tinkamą Tomo Lagūnavičiaus projektams.
4. Ši metodologija leidžia objektyviai studijuoti transformuojamą, procesinį ir interaktyvų meną, kur žiūrovas yra kūrinio partneris.

7 SKYRIUS.

IŠVADOS IR PERSPEKTYVOS:

TOMO LAGŪNAVIČIAUS INDĖLIS Į NEW PARCITATYVINĮ MENĄ

7.1 Įvadas

Šiame skyriuje pateikiamos išvados, gautos analizuojant New Parcitatyvinio meno teorines ir praktines dimensijas, ypatingą dėmesį skiriant Tomo Lagūnavičiaus kūrybos fenomenui. Be to, aptariamos tolimesnės tyrimų ir meno perspektyvos, atsižvelgiant į žiūrovo patirtį, socialinę sąveiką ir filosofinį pagrindą.

T. Lagūnavičiaus kūryba yra paradigmatis pavyzdys, kaip menas gali tapti dinamiška, interaktyvia ir socialiai reikšminga praktika.

7.2 Teorinės-praktinės sintezės išvados

1. **Menas kaip procesas.** T. Lagūnavičiaus kūryba įrodo, kad New Parcitatyvinis menas yra ne statiškas objektas, bet procesas, kurio prasmė atsiranda tik per žiūrovo sąveiką. Tai tiesiogiai atitinka Dewey pragmatinę perspektyvą:
„Art exists only in the experience it generates, never as a mere object“ (Dewey, 1934).
2. **Žiūrovo aktyvumas ir kūrinio partnerystė.** Visi T. Lagūnavičiaus projektai – nuo „Interaktyvios erdvės“ iki „Erdvės balsų“ – demonstruoja, kad žiūrovas tampa kūrinio dalimi, o kūrinys egzistuoja tik per sąveiką. Tai realizuoja Bourriaud idėją apie relacinę estetiką: kūrinys yra situacija, o ne objektas.
3. **Filosofinė koherencija.** T. Lagūnavičiaus darbai integruoja keturias pagrindines filosofines kryptis:
 - a. Fenomenologija (Merleau-Ponty) – kūno ir patyrimo vaidmuo.
 - b. Pragmatizmas (Dewey) – menas egzistuoja tik per patirtį.
 - c. Politinė estetika (Rancière) – meno socialinis poveikis ir bendruomenės transformacija.
 - d. Ontologija (Danto) – prasmės ir objekto santykis per kontekstą ir interpretaciją.
4. **Socialinė dimensija.** T. Lagūnavičiaus performansai ir instaliacijos ne tik skatina sąveiką, bet ir transformuoja bendruomenės santykius bei viešąją erdvę, įgyvendindami Rancière „redistribution of the sensible“ principą.
5. **Metodologijos įtvirtinimas.** Šioje knygoje pateikti metodologiniai principai ir vertinimo kriterijai (interaktyvumas, patyrimo įvairovė, filosofinė koherencija, socialinis poveikis) leidžia sistemingai tyrinėti New Parcitatyvinį meną, orientuotą į žiūrovo patirtį.

7.3 Tomo Lagūnavičiaus indėlis

1. **New Parcitatyvinio meno pradininkas ir įkūrėjas.** T. Lagūnavičius yra ne tik teorinės krypties kūrėjas, bet ir praktikas, kuris konkretizuoja abstrakčias idėjas. Jo darbai tampa akademinio, kultūrinio ir socialinio pavyzdžiu, kaip menas gali tapti interaktyvus, procesinis ir transformuojantis.
2. **Kūrybos strategija.** T. Lagūnavičiaus kūryba pasižymi nuoseklia strategija: žmogus–erdvė–objektas–technologija. Šios sąveikos forma užtikrina, kad kiekvienas projektas yra unikalus patyrimas, reflektuojantis teorines koncepcijas.
3. **Įtakos kultūriniam diskursui.** T. Lagūnavičiaus darbai įtakoja meninę ir akademinę bendruomenę, skatina diskusijas apie:
 - a. Žiūrovo dalyvavimą.
 - b. Menininko ir auditorijos santykį.
 - c. Meno socialinę ir politinę funkciją.

7.4 Perspektyvos

1. **Akademiniai tyrimai.** Tolimesni tyrimai galėtų nagrinėti:

- a. Žiūrovo įtraukimo psichologinius ir fenomenologinius aspektus.
- b. Kūrybos procesų dokumentavimą ir vertinimo metodiką.
- c. Socialinių sąveikų poveikį viešosioms erdvėms.

2. **Meninės praktikos plėtra**

- a. Naujos technologijos (VR, AR, interaktyvios instaliacijos) gali dar labiau įtraukti žiūrovą.
- b. Kolektyvinės kūrybos formos, inspiruotos Lagūnavičiaus strategijos, gali būti integruotos į viešąsias erdves ir bendruomenes.

3. **Kultūrinės ir socialinės implikacijos**

- a. New Parcitaryvinis menas gali tapti socialinio dialogo platforma, kur žiūrovas kartu su menininku reflektuoja kultūrines, politines ir etines temas.
- b. Lagūnavičiaus kūryba demonstruoja, kad menas gali būti aktyvus transformuojantis agentas, o ne tik estetiškas objektas.

7.5 Galutinės išvados

1. Tomas Lagūnavičius yra centrinė figūra New Parcitaryviniame mene, jungianti teoriją ir praktiką, sukurianti interaktyvius, procesinius ir socialiai transformuojančius kūrinius.
2. New Parcitaryvinis menas įrodo, kad patirtis, žiūrovo sąveika ir socialinis kontekstas yra kertiniai meno elementai.
3. Akademiniai tyrimai ir vertinimo metodologija, išplėtotą šioje knygoje, leidžia sistemingai nagrinėti interaktyvų meną, integruojant filosofinę analizę ir praktikos stebėjimą.
4. T. Lagūnavičiaus kūryba nustato tolimesnius New Parcitaryvino meno vystymosi kelius, tiek akademiniame, tiek meniniame praktikoje.

Pabaiga

Šios knygos pabaiga nėra riba – veikiau ji žymi naujo mąstymo pradžią. Tomo Lagūnavičiaus plėtojama Naujoji parcitatyvinio meno filosofija nepretenduoja pateikti galutinių atsakymų. Priešingai, ji sąmoningai palieka erdvės abejonėms, interpretacijoms ir individualiam patyrimui, nes būtent čia gimsta gyvas santykis su menu ir tikrove.

Parcitatyvumas šiame kontekste atsiskleidžia kaip nuolatinis judėjimas – tarp dalių ir visumos, tarp suvokimo ir kūrimo, tarp žmogaus ir pasaulio. Tai kvietimas ne tik stebėti, bet ir dalyvauti; ne tik analizuoti, bet ir patirti; ne tik suprasti, bet ir kurti. Ši filosofija įprasmina meną kaip atvirą procesą, kuriame kiekviena patirtis gali tapti reikšminga, o kiekvienas žmogus – kūrėju.

Užverčiant šią knygą, skaitytojas kviečiamas ne užbaigti, o pratęsti – tęsti dialogą su savimi, su kitais ir su aplinka. Nes tik per šį nenutrūkstamą santykį gimsta naujos prasmės, naujos formos ir naujos galimybės.

Galbūt svarbiausia, ką ši filosofija siūlo, yra ne atsakymas į klausimą „kas yra menas?“, bet drąsa nuolat šį klausimą kelti iš naujo. Ir būtent šioje nuolatinėje paieškoje slypi tikroji kūrybos laisvė.

Tad ši pabaiga tebūnie pradžia – atvira erdvė mąstyti, jausti ir kurti kitaip.

Literatūra

1. Bourriaud, N. (1998). *Relational Aesthetics*. Dijon: Les Presses du Réel.
2. Danto, A. C. (1981). *The Transfiguration of the Commonplace*. Harvard University Press.
3. Dewey, J. (1934). *Art as Experience*. New York: Perigee.
4. Merleau-Ponty, M. (1945). *Phenomenology of Perception*. Routledge, 2012.
5. Rancière, J. (2009). *The Politics of Aesthetics*. London: Continuum.
6. Kaprow, A. (1966). *Assemblages, Environments, Happenings*. New York: Something Else Press.

APIE AUTORIŲ

Tomas Lagūnavičius – Kaune, Lietuvoje, gyvenantis multidisciplininis kūrėjas ir mąstytojas, kurio veikla aprėpia tiek meninę praktiką, tiek šiuolaikinę filosofinę refleksiją. Jo intelektualinė ir kūrybinė veikla formuojasi tarpdisciplininėje erdvėje, kur vizualiniai ir scenos menai tampa platforma filosofinių idėjų artikuliacijai ir naujų konceptų kūrimui. Per savo įvairiapusę karjerą jis ne tik surengė daugiau nei 40 personalinių parodų ir sukūrė virš 50 sceninių darbų, bet ir nuosekliai plėtojo teorinį diskursą, siekdamas konceptualizuoti šiuolaikinės tikrovės procesus.

Autorius yra parašęs ir keletą filosofinių knygų, kuriose plėtojami originalūs teoriniai modeliai bei praktinės filosofijos kryptys. Tarp reikšmingesnių darbų minėtini „Neuromaterializmas ir hypekultūralizmas. Praktinė filosofija“, taip pat „Būk postmodernistas. 100 žingsnių“ ir „Būk postnacionalistas. 100 žingsnių“, kuriuose analizuojami šiuolaikinės visuomenės, kultūros ir tapatybės transformacijų procesai. Šiose knygose autorius siekia ne tik interpretuoti esamas filosofines paradigmas, bet ir kurti naujas sąvokas bei metodologinius prieigos būdus, orientuotus į praktinį jų taikymą.

Siekdamas išlaikyti aukštą teorinį lygį ir plėtoti tarptautinį akademinį dialogą, Tomas Lagūnavičius aktyviai seka globalius filosofinius procesus ir yra daugelio prestižinių filosofijos organizacijų narys, tarp jų: Society for European Philosophy (SEP), International Society for Philosophers, Australian Association of Philosophy (AAP), American Philosophical Association (APA), British Philosophical Association (BPA), Aristotelian Society bei Royal Institute of Philosophy.

Autorius yra įgijęs įvairiapusį išsilavinimą, apimantį tiek socialinius mokslus, tiek humanitarines disciplinas. Jis turi socialinių mokslų daktaro laipsnį, yra įgijęs psichologijos magistro kvalifikaciją Vytauto Didžiojo universitete, taip pat studijavo praktinę filosofiją. Be to, jo akademinis pagrindas apima ir teatro studijas (vaidybos ir režisūros kryptys), kurios daro reikšmingą įtaką jo filosofiniam mąstymui ir tarpdisciplininiam požiūriui.

TOMAS LAGŪNAVIČIUS
IR NEW PARCITATYVINIO MENO FILOSOFIJA